

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ З ВИКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

План заняття

1. **Поняття імпорту (реімпорту). Правова основа організації здійснення імпортних операцій.**
2. **Класичні схеми ухилення від сплати податків у сфері імпорту.**
3. **Оперативно-розшукова характеристика операцій з офшорами.**

Література

1. Податковий кодекс України.
2. Кримінальний кодекс України.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України.
4. Закон України від 16 квітня 1991 року N 959-XII «Про зовнішньоекономічну діяльність».
5. Закон України від 04.07.2013 № 408 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення» .
6. Розпорядження КМУ від 23.02.13 №143р “Про перелік офшорних зон”.
7. Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.12 №1247 “Про затвердження Порядку обміну податковою інформацією за спеціальними письмовими запитами з компетентними органами іноземних країн”;
8. Наказ МВС, Генпрокуратури, Служби безпеки, Держкомкордону, ДМС та ДПА України від 09.01.97 №3/1/2/5/2/2 «Про порядок використання правоохоронними органами можливостей НЦБ Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів»

Для цілей заняття необхідно засвоїти наступні терміни

- Аудит - це перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам;
- Демпінг - ввезення на митну територію країни імпорту товару за ціною, нижчою від порівнянної ціни на подібний товар у країні експорту, яке заподіює шкоду національному товаровиробнику подібного товару;

- **внішньоекономічний договір (контракт)** - матеріально оформлена угода двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності;
- **Іноземні інвестиції** - всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються іноземними суб'єктами господарської діяльності в Україні, в результаті чого утворюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект;
- **Іноземні суб'єкти господарської діяльності** - суб'єкти господарської діяльності, що мають постійне місцезнаходження або постійне місце проживання за межами України;

- Ліцензія відкрита (індивідуальна) - дозвіл на експорт (імпорт) товару протягом певного періоду часу (але не менше одного місяця) з визначенням його загального обсягу;
- Ліцензія генеральна - відкритий дозвіл на експортні (імпортні) операції по певному товару (товарах) та/або з певною країною (групою країн) протягом періоду дії режиму ліцензування по цьому товару (товарах);
- Ліцензія експортна (імпортна) - належним чином оформлене право на експорт (імпорт) протягом встановленого строку певних товарів або валютних коштів з метою інвестицій та кредитування;
- Ліцензія разова (індивідуальна) - разовий дозвіл, що має іменний характер і видається для здійснення кожної окремої операції конкретним суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності на період не менший, ніж той, що є необхідним для здійснення експортної (імпортної) операції.

- Спільні підприємства - підприємства, які базуються на спільному капіталі суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, на спільному управлінні та на спільному розподілі результатів та ризиків;
- Упущена вигода - доход або прибуток, який міг би одержати суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності в разі здійснення зовнішньоекономічної операції і який він не одержав внаслідок дії обставин, що не залежать від нього, якщо розмір його передбачуваного доходу або прибутку можна обґрунтувати;
- Квоти (контингенти) глобальні - квоти, що встановлюються по товару (товарах) без зазначення конкретних країн (груп країн), куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується;

Імпорт - це

митний режим, відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, встановлених законами України на імпорт цих товарів та виконання усіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України (ч.1 ст.74 Митного кодексу України).

Імпортна операція - це

комерційна діяльність, що пов'язана із закупівлею та ввезенням в Україну іноземних товарно-матеріальних цінностей для їх наступної реалізації на внутрішньому ринку або використання у виробничо-господарській діяльності.

ВІДНОСЯТЬСЯ:

- **придбання товарно-матеріальних цінностей від іноземних постачальників на умовах комерційного кредиту;**
- **ввезення товарно-матеріальних цінностей або отримання послуг в порядку бартерних угод;**
- **ввезення товарів в рахунок централізованих імпорتنих закупок;**
- **придбання товарно-матеріальних цінностей та послуг з оплатою готівкою;**
- **отримання товарно-матеріальних цінностей та послуг в якості безоплатної допомоги.**

Реімпорт - це

митний режим відповідно до якого товари, що були ввезені або оформлені для вивезення за межі митної території України випускаються в обіг на митній території України зі звільненням від сплати митних платежів, встановлених чинним законодавством України.

При переміщенні товарів у митний режим імпорту, особа на яку покладається дотримання митного режиму повинна:

- **подати митному органу, що здійснює випуск товарів документи на такі товари;**
- **сплатити митні платежі, якими відповідно до законів України обкладаються товари;**
- **виконати вимоги щодо заходів нетарифного регулювання ЗЕД.**

Згідно із положеннями чинного законодавства, в Україні заборонено:

- **імпорт та (або) реімпорт будь-яких товарів, якщо відомо, що вони можуть завдати шкоди здоров'ю, або становлять загрозу життю населення та тваринного світу, або завдадуть шкоди навколишньому середовищу;**
- **імпорт продукції та послуг, що містять пропаганду ідей війни, расизму та расової дискримінації, геноциду тощо, які суперечать відповідним нормам Конституції України.**

Способи придбання імпортової продукції:

- **Придбання товарів у вітчизняних оптових продавців** (Цей спосіб є найшвидшим і найпростішим, оскільки товар вже розмитнений і знаходиться на території України. Недоліком роботи оптових продавців є відносно висока вартість товарів у порівнянні з їх вартістю при самостійному ввезенні, а також обмеженість і непостійність асортименту продукції на складах українських оптових підприємств).
- **Самостійний імпорт товарів** (щоб самостійно ввезти товари на територію України, підприємство попередньо має зареєструватися в митних органах і відкрити в банку валютний рахунок. Для декларування товарів, що ввозяться, підприємство може прийняти до штату кваліфікованого-декларанта або звернутися до послуг митного брокера. Крім того, працівники, які займаються закупівлею таких товарів, повинні мати досвід роботи з іноземними партнерами);
- **Запит** (звернення до продавця з проханням надіслати пропозицію);
- **Імпорт через посередників** (якщо підприємство планує здійснити разову закупівлю специфічних товарів або тільки починає свою зовнішньоекономічну діяльність, то на початковому етапі йому не обійтися без послуг посередників. Цей шлях дозволить швидко ввезти необхідні товари, а також дасть підприємству час, щоб зареєструватися на митниці, відкрити валютний рахунок і підготувати персонал до ведення зовнішньоекономічної діяльності).

Суб'єкти імпорتنих операцій

- фізичні особи — громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства, які мають цивільну правоздатність і дієздатність і постійно проживають на території України;
- юридичні особи, зареєстровані в Україні і які мають постійне місце знаходження в Україні;
- об'єднання фізичних, юридичних, фізичних і юридичних осіб, які не є юридичними особами, але які мають постійне місцезнаходження на території України;
- структурні одиниці іноземних суб'єктів господарської діяльності, які не є юридичними особами, але які мають постійне місцезнаходження на території України;
- спільні підприємства за участі іноземних суб'єктів господарської діяльності, що зареєстровані в Україні;
- інші суб'єкти господарської діяльності, передбачені законами України.

імпортних операцій суб'єктів господарювання здійснюється державою шляхом використання певних заходів:

- **тарифні заходи — засновані на використанні митного тарифу;**
- **нетарифні заходи — заходи, що пов'язані з використанням митного тарифу (квоти, ліцензії, субсидії, антидемпінгові заходи, торгові договори тощо).**

Органи державного регулювання здійснення імпорتنих операцій:

- Верховна Рада України;
- Кабінет Міністрів України;
- Національний банк України;
- Міністерство фінансів;
- Державна фіскальна служба України;
- Антимонопольний комітет України;
- Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі.

Державне регулювання здійснення імпортних операцій покликане забезпечувати:

- **захист економічних інтересів України та законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;**
- **створення рівних можливостей для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності розвивати всі види підприємницької діяльності незалежно від форм власності та всі напрями використання доходів і здійснення інвестицій;**
- **заохочення конкуренції та ліквідацію монополізму в сфері зовнішньоекономічної діяльності.**

Первинна документація при здійсненні імпорتنих операціях:

- 1) технічна документація — технічні паспорти машин і обладнання, формуляри і опис виробів, інструкції з монтажу, налагоджування, управління і ремонту;
- 2) товарно-супровідна документація — сертифікат про якість товару;
- 3) транспортна, експедиторська і страхова документація — залізнична накладна та її копія, страховий поліс або сертифікат;
- 4) складська документація — документ іноземного комерційного складу, що містить розписку про прийняття товару на зберігання і заставне свідоцтво;
- 5) митна документація — вантажна митна декларація, сертифікат про походження товару, довідки про сплату мита, акцизів і зборів, податку на додану вартість;
- 6) документи по нестачах і псуванню товару — комерційний акт про нестачі, аварійний сертифікат;
- 7) розрахункова документація — рахунок-фактура, розрахункова специфікація, перевідний вексель (тратта);
- 8) банківська документація — заява про переказ валюти, інкасові доручення, доручення про відкриття акредитиву, чек, доручення на розподіл експортної виручки; виписки операцій по розрахунковому і валютному рахунках;
- 9) контракт і копія контракту (мовою оригіналу та в перекладі), нотаріально засвідчена;
- 10) ліцензія на експорт (якщо товар підлягає ліцензуванню);
- 11) претензійно-арбітражна документація — претензійний лист, позовна заява, постанова суду про задоволення або відхилення позову.

Загальна характеристика злочинів, що здійснюються при імпортних операція

Основні види злочинів, які вчиняють службові особи суб'єктів господарювання при здійсненні імпорتنих операціях

- **ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів (ст. 212, 212-1 КК);**
- **розкрадання державних коштів, шляхом отримання незаконного відшкодування ПДВ з державного бюджету (ст. 191 КК);**
- **фіктивне підприємництво (ст. 205 КК);**
- **легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом. (ст. 209 КК).**
- **контрабанда (ст. 201 КК).**

Актуальні питання про ухилення від сплати податків у сфері ЗЕД

Використання офшорних компаній та компаній у країнах в яких можливою є господарська діяльність у так званому «режимі пільгового оподаткування».

Ознаки:

- країни не входять до переліку офшорних зон, проте мають досить лояльне податкове законодавство, яке дозволяє іноземним резидентам реєструвати компанії, отримувати, а також вільно використовувати їх печатки та статутні документи у будь-якій точці земної кулі;
- в країні реєстрації такі компанії, як правило, не здійснюють господарської діяльності (це також допускається законодавством), адреси їх реєстрації зазвичай є лише поштовими скриньками;
- законодавство багатьох країн дозволяє реєструвати такі компанії, а також відкривати їх банківські рахунки у третіх країнах через мережу Інтернет або через посередників. До таких юрисдикцій можна, віднести Кіпр, Панаму, Нову Зеландію, Коста-Ріку та ін.

Загрози економічній безпеці в операціях у сфері ЗЕД

- можливість анонімно реєструвати підконтрольні компанії на території офшорних зон та інших юрисдикцій;
- відкривати банківські рахунки в третіх країнах та застосовувати їх у якості посередників при здійсненні зовнішньоекономічних операцій;
- можливість акумулювати прибутки з джерелом їх походження з України в інших країнах, приховуючи їх від оподаткування, як в країні походження (Україні), так і за її межами;

Як наслідок -

1. Недоотримання значних сум коштів Державному бюджету;
2. Операції не потрапляють у поле зору органів фінансового контролю в Україні та інших держав.

Види ризикових комерційних операцій, що застосовуються при імпорті

- Лізингові;
- Комісійні;
- Трастові;
- Страхові;
- Операції з цінними паперами (свопи, ф'ючерси, форварди та ін)

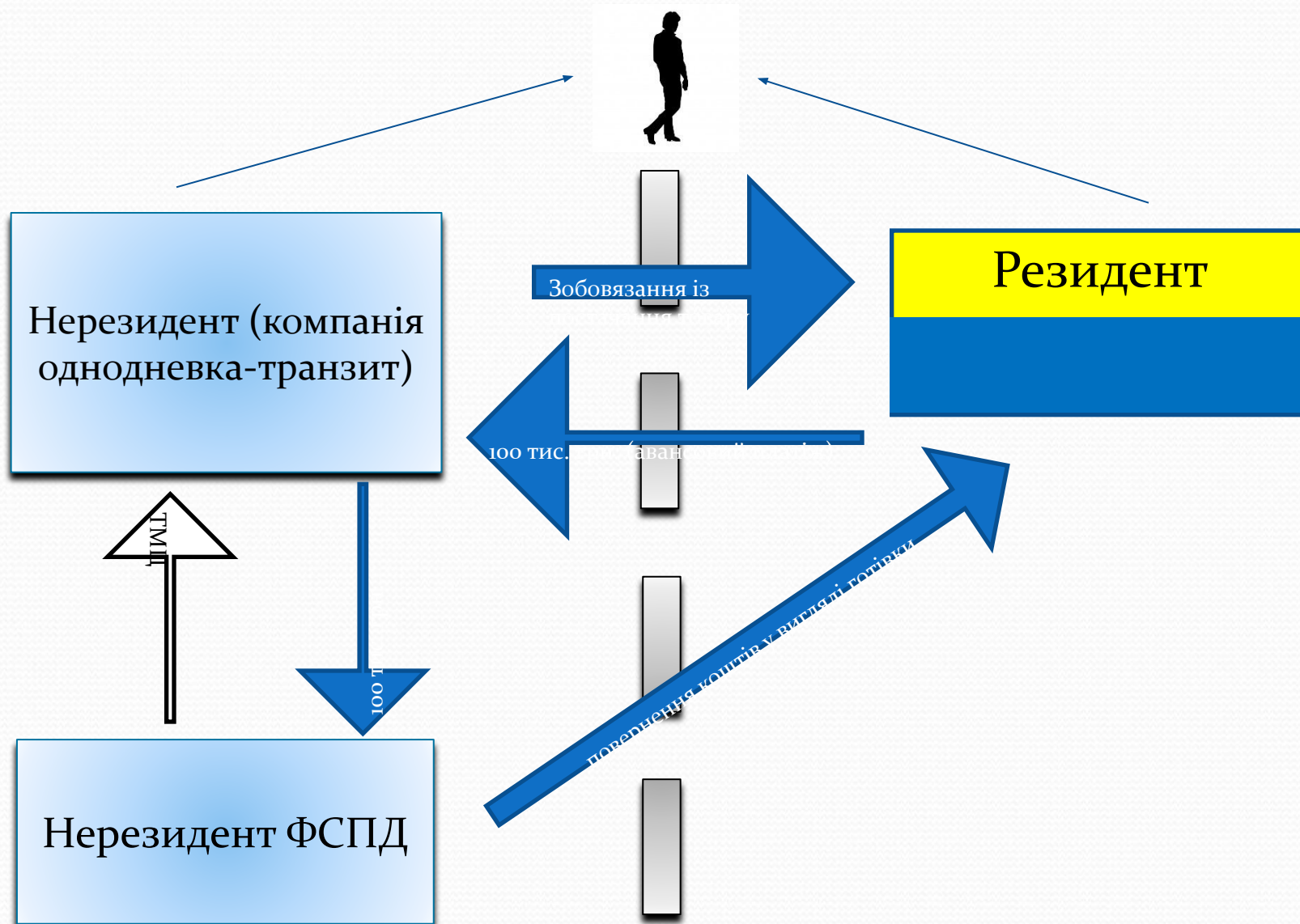
Фактори, які стимулюють розвиток офшорного бізнесу

- намагання уникнути оподаткування в Україні;
- мотивація до експорту капіталу за кордон;
- високі інвестиційні ризики;
- використання офшорних схем для приховування факту володіння інвестиційними об'єктами в Україні;
- криміналізація економіки.

Класичні схеми ухилення від сплати податків у сфері імпорту

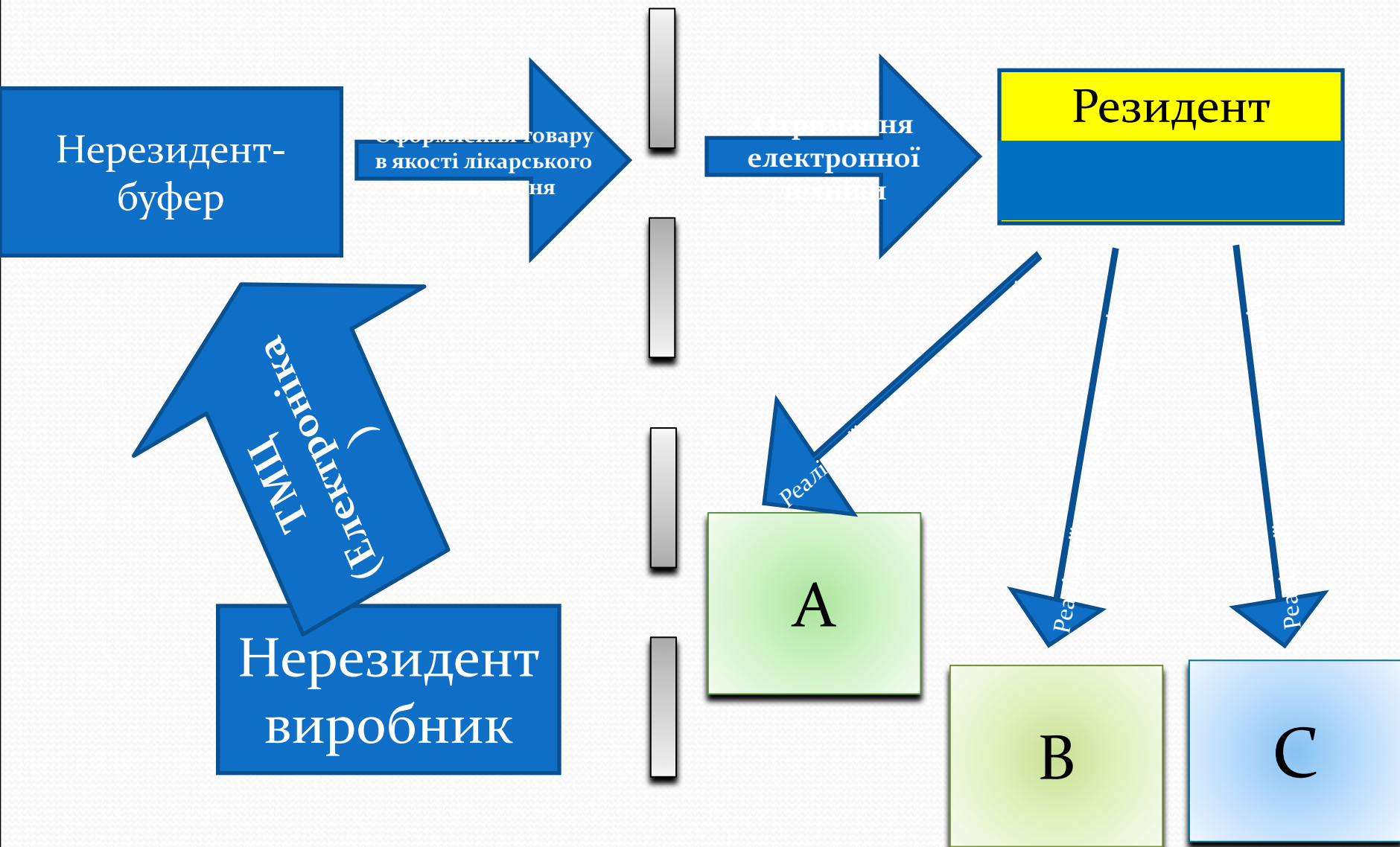
Псевдоімпорт по авансовим платежам

Суть схеми

- Компанією-резидентом укладається контракт, що передбачає виплату максимально можливих за законодавством України авансових платежів з відстроченим на дозволений законодавством період припинення зобов'язань з поставки товару. Протягом цього терміну компанія-платник припиняє своє існування. Далі сума авансового платежу зараховується на рахунки нерезидента ФСПД. Кур'єром компанії вигодонабувача відбувається зняття готівки.
- Бенефіціари компаній резидента та нерезидента-однодневки виступають пов'язаними особами.

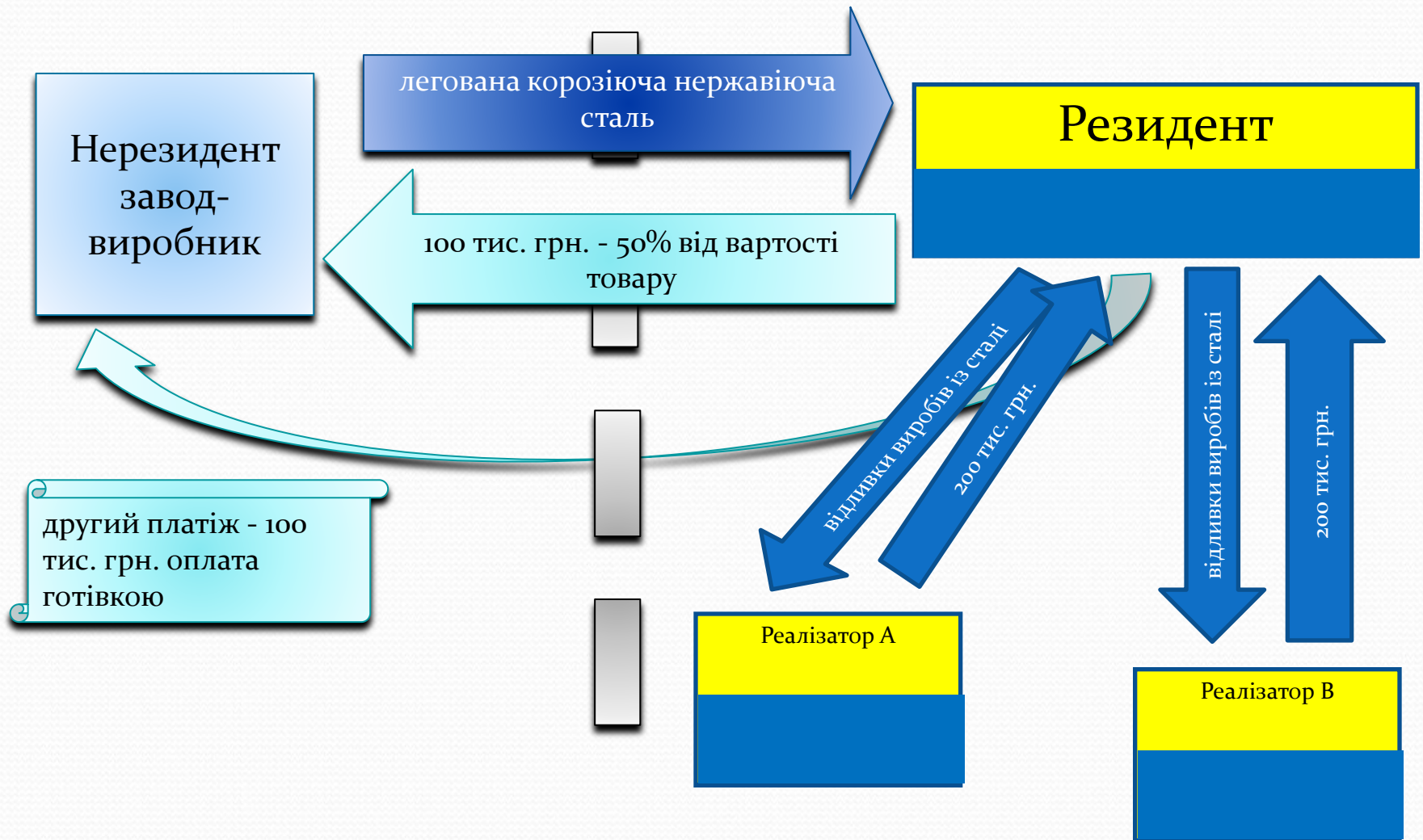
Імпорт за підробленими документами

Суть схеми

- Компанія-резидент по підробленим документам (у вигляді лікарського устаткування) імпортує електронну техніку. Сплачуючи при цьому 7% замість 20% за оформлений товар реалізовує його на мережу вітчизняних магазинів (як правило інтернет магазинів) по ринковій вартості чи нижче її

Імпорт по подвійному платежу

Суть схеми

- Укладається договір (іноземний контракт) із закупівлі продукції легованої нержавіючої сталі в якості сировини на надзвичайно вигідних умовах. Насправді постачальник (нерезидент – завод виробник) приймає оплату з двох джерел. Перший платіж на основі єдиного рахунку-фактури, виставленого фірмою, складає більше 50% фактичної вартості товару й офіційно проводиться покупцем. Другий платіж проводиться найчастіше готівкою у касу чи вручається особисто продавцю – заводу нерезиденту після перепродажу товару (вже як відливків виробів зі сталі) по ціні яка в 2 рази перевищує ринкову на вітчизняних реалізаторів.

Імпорт товарів по мінімальній вартості

Суть схеми

- Українська фірма-імпортер перераховує кошти на рахунки офшорної компанії в якості оплати за товар який імпортується. В свою чергу, офшорна компанія від свого імені здійснює проплату за ТМЦ та оформляє документи на них таким чином щоб занизити їх собівартість. Як правило, офшорна компанія та імпортер виступають пов'язаними особами.
- По-перше, фактично кошти за ТМЦ осідають в офшорній юрисдикції, де ставки податку на прибуток становить менше 5-8% від загально прийнятих;
- По-друге, занижується база ввізного ТМЦ по підробленим документам.

Оперативно-розшукова характеристика операцій з офшорами

Фактори, які стимулюються розвиток офшорного бізнесу

- намагання уникнути оподаткування в Україні;
- мотивація до експорту капіталу за кордон;
- високі інвестиційні ризики;
- використання офшорних схем для приховування факту володіння інвестиційними об'єктами в Україні;
- криміналізація економіки.

Оперативно-розшукова характеристика міжнародних угод із ознаками фіктивності та ризиковості

- циклічність однотипних операцій, що здійснюються між учасниками схеми;
- використання для здійснення трансакцій як підстави фіктивних або фальсифікованих контрактів;
- максимально стислі строки проведення розрахунків (часто протягом одного дня);
- первинне підтвердження поставки різними компаніями, які беруть участь у схемі, оформляється в один день;
- участь у схемі фіктивних фірм ("оболонок"), а саме: відсутність відомостей про здійснення реальної діяльності у країні, реєстрацію як господарюючого суб'єкта; неможливість визначити фізичне місцезнаходження; очевидна невідповідність оборотів по рахунках компанії сумам податкових платежів, що сплачуються; поєднання в одній особі функцій засновника, керівника й головного бухгалтера компанії;

- використання в схемах, спрямованих на незаконне відшкодування ПДВ, офшорних компаній і офшорних юрисдикцій;
- розрахункові рахунки постачальника й покупця перебувають в одному банку;
- розрахунки покупця-нерезидента за експортований товар здійснюються з рахунку в банку-резиденті;
- відсутність економічного ефекту від розрахунків операцій з векселями, цінними паперами на пред'явника, що включаються до схеми;
- фальсифікація імпорту товарів;

- одержання банківського кредиту або позики від юридичної особи на суму повернення ПДВ (первинне фінансування схеми);
- невідповідність зазначеної в контракті вартості товарів або послуг їхньої реальної вартості;
- невідповідність заявленої вартості товару на митницях різних країн при вивезенні й ввезенні товару;
- очевидна невідповідність підстав вхідних/вихідних платежів у рамках імітованого схемою єдиного виробничого циклу;
- проходження однієї й тієї ж суми по рахунках великої кількості учасників схеми протягом банківського дня;
- пред'явлення (уперше) вимоги про відшкодування ПДВ компанією, серед партнерів якої - підприємства з невідомим місцем розташування;
- предмет угоди - "популярні" серед податкових шахраїв товари (програмне забезпечення, оптичні елементи, пластмасові штампи тощо).

Регистрация оффшорных компаний (сайт <http://www.ua-offshore.com>)

- К продаже предлагаются уже зарегистрированные, т.н. «полочные» оффшорные компании.
- **Пакет документов предлагаемых к продаже компаний следующий:**
 - устав, свидетельство о регистрации компании, протокол о назначении директора, генеральная доверенность, все эти документы нотариально заверены и апостилированы,
 - сертификат акций, "отказные письма" от номинальных лиц, трастовое соглашение,
 - печать компании.

В цену ежегодного содержания включена оплата всех пошлин и сборов, взимаемых на территории страны регистрации, услуги номинальных лиц, подготовка и подача отчета регистру, юридический адрес, подготовка и пересылка одной доверенности. В юрисдикциях отмеченных звездочкой (*) - дополнительно взимается плата за подготовку и подачу отчета в налоговую.

Ознаки ризиковості операцій із офшорами

- предмет контракту (послуги, інші результати інтелектуальної діяльності) не піддається об'єктивній верифікації з боку контролюючих органів;
- одержання кредиту/позики від офшорної компанії, або з рахунку в офшорній юрисдикції, із процентною ставкою, що істотно відхиляється від процентних ставок на внутрішньому й зовнішньому ринку, а також повернення такого кредиту/позики;
- очевидна невідповідність зазначеної в контракті вартості товарів або послуг їхній реальній вартості;

- очевидна невідповідність підстав вхідних/вихідних платежів (кошти, що надходять на проведення будівельних робіт, у повному обсязі витрачаються на оплату, наприклад, консалтингових послуг);
- множинність підстав платежів на один рахунок (за різні види товарної продукції або послуг);
- трансакція на рахунок офшорної компанії, що не є стороною за контрактом;
- багаторазові перекази великих, рівних за обсягом грошових сум;
- використання як мінімум одного рахунку афілійованої з організатором схеми офшорної компанії, відкритого в так званому "транзитному" банку третьої країни, на території, що не має статусу офшорної юрисдикції;
- наявність однієї - двох "дружніх" компаній-нерезидентів, що мають рахунки в банках на території країн з високим рівнем міжнародної репутації (фінансові центри).

Оперативно-розшукові характеристики операцій із офшорними юрисдикціями

- використання як підстави для здійснення міжнародних трансакцій фіктивних або фальсифікованих контрактів з офшорними компаніями;
- здійснення трансакцій на рахунки офшорних компаній у третіх країнах;
- максимальне скорочення строків знаходження переведених коштів на рахунках офшорних компаній у країнах їхньої реєстрації або в третіх країнах;
- подальше переміщення коштів шляхом здійснення "розпилення" переказів у різні юрисдикції;
- наявність рахунків офшорних компаній у кредитних організаціях міжнародних фінансових центрів;
- повторюваність однотипних елементів схем електронних переказів;
- участь у схемі взаєморозрахунків більше однієї офшорної компанії;
- участь у схемі фінансових операцій підставної компанії-резидента, на банківський рахунок якої здійснюється первинне розміщення злочинного доходу;
- наявність рахунку фізичної особи - власника злочинного доходу в закордонному банку на території країн з високим рівнем міжнародної репутації.

Схеми мінімізації податкового навантаження з використанням офшорних компаній

- **Механізм трансфертного ціноутворення** У торговельних схемах офшор виступає посередником між постачальником товару і дійсним покупцем.
- **Агентська схема** Офшорна компанія наймає в якості агента будь-яку фірму в країні, в якій планує вести свою основну діяльність, і остання діє за розпорядженням наймача. В результаті, компанія платить податок тільки зі своєї невеликої винагороди (в основному це фіксована плата або 1-2 % від вартості товару).
- **Будівельна схема** При використанні будівельної схеми офшорна компанія виступає підрядником і основний прибуток осідає на її рахунку.
- **Виробнича схема** При цій схемі офшорна компанія оплачує вартість сировини і виробничих послуг виробникові. Як правило, виробничі послуги надаються за найбільш мінімальними розцінками.

- **Транспортна схема** Ця схема використовується транспортними компаніями, які спеціалізуються на міжнародних перевезеннях. Офшорна компанія виступає в ролі перевізника товару.
- **Схема надання послуг** Офшорна компанія надає послуги компанії-резидентів.
- **Піврічний кредит** Банківська установа надає резидентам країни кредити для передплати відповідно до зовнішньоекономічного контракту. Кредитні кошти переказуються на рахунки нерезидентів в офшорних банках і використовуються в діяльності офшорної компанії, при цьому отриманий прибуток залишається за межами країни.
- **Виплата роялті** Офшорна компанія розробляє товарний знак і реєструє його в патентному бюро країни резидента, після чого продає ліцензійні права на використання цього знаку іншій офшорній компанії. Остання, в свою чергу, передає ліцензійні права на використання товарного знаку резидентів, з наступними виплатами роялті.
- **Схема реєстрації нових підприємств** Схема застосовується зарубіжними інвесторами, які бажають створити підприємство за участю іноземного капіталу в країні резидента.
- **100 % передплата**
- При укладенні зовнішньоекономічної оборудки, яка заздалегідь не виконуватиметься, проводиться 100 % або часткова передплата на рахунки офшорних компаній.

Боротьба із офшорними юрисдикціями

Офіційна

- Прийняття законів про кримінальну відповідальність за порушення фінансової дисципліни
- Створення механізму податкової амністії для стимулювання повернення капіталу
- Угоди про обмін даними;
- Оприлюднення “чорного” та “сірого” списків юрисдикцій, які не співпрацюють з урядами G20\$

Неофіційна

- Прецедентні випадки надання інформації силовим структурам про банківські рахунки громадян в офшорних юрисдикціях;
- Політичний, економічний та правовий тиск на території-офшори та банківські установи офшорних юрисдикцій

Питання для самоконтролю

1. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
2. Поняття імпорту та імпоротної операції;
3. Способи придбання імпоротної продукції;
4. Заходи регулювання імпортних операцій;
5. Суб'єкти та об'єкти імпортних операцій;
6. Органи державного регулювання здійснення імпортних операцій;
7. Первинна документація при здійсненні імпортних операцій;
8. Основні види злочинів, які вчиняють службові особи суб'єктів господарювання при здійсненні імпортних операцій;
9. Види ризикових комерційних операцій, що застосовуються при імпорті;
0. Схеми ухилення від сплати податків у сфері імпорту;
1. Фактори, які стимулюють розвиток офшорного бізнесу;
2. Оперативно-розшукова характеристика міжнародних угод із ознаками фіктивності та ризиковості;
3. Ознаки ризиковості операцій із офшорами;
4. Схеми мінімізації податкового навантаження з використанням офшорних компаній;
5. Боротьба із офшорними юрисдикціями.

Дякую за увагу!

